

MAART 1957

MEDEDELINGENBLAD

VAN DE

NEDERLANDSE WERKGEMEENSCHAP VOOR INDIVIDUALPSYCHOLOGIE

Redactie: Mevr. G. Polak-de Meyer, Reynier Vinkeleskade 24,
Amsterdam-Z., Tel. 799028.

Dr J.H. Delhez
J. Vinkenborg

HET GEMEENSCHAPSGEVOEL.

Met grote instemming en waardering heb ik de artikelen van Mr Bierens de Haan en van de heer van Asperen in het vorige Mededelingenblad (Dec. 1956), gelezen.

Mr Bierens de Haan verdeelt het gemeenschapsgevoel in 2 delen:

ten 1-ste: De verbondenheidsbeleving met al het geschapene;
ten 2-de : Het op eigen egocentriciteit veroverde medemenselijkheidsgedrag.

Het tweede wordt in de loop der jaren veroverd ten koste van het eerste.

De heer van Asperen schildert ons de ontredderde wereld, waarin de mens het gevaar loopt het eigen Ik te verliezen, doordat hij object wordt van de voor hem dwingende machten van zijn buitenwereld en daarmee het subject-zijn opgeeft.

Wat willen we hieruit afleiden voor ons dagelijks leven, voor onze plaats en ons streven in deze wereld?

Hiertoe moeten wij het gemeenschapsgevoel nog eens extra bekijken, er van uitgaande, dat wij (behalve de idioten, die geen of een zeer onvoldoende binding weten te maken met de medemens) geboren zijn met de potentie in ons zenuw- en ons spierstelsel, de mogelijkheid hebben meegekregen om een goede, een voldoening gevende betrekking te scheppen, een "Wij".

Deze goede betrekking tot de medemens is de eerste functie van ons gemeenschapsgevoel, verreweg de meest bekende betekenis van dit woord voor zeer vele mensen.

Maar er zit meer in het gemeenschapsgevoel.

Het tweede onderdeel van dit begrip is de harmonie met het

eigen lichaam. Velen toch zien het minder goed geslaagd zijn in lichaamsbouw, in uiterlijk, als de oorzaak van een zekere mislukking van het eigen leven. Nog sterker treedt dit vaak naar voren, wanneer men geboren is met een lichaamsgebrek. Men vergelijkt zich met anderen, ziet, dat die meer geslaagd zijn in uiterlijk, in voorkomen, in lichaamskracht, enz.

Dit zich steeds vergelijken met anderen wil zeggen, dat men de eigen waarde tot het hoofdprobleem van zijn leven heeft gemaakt. De gedachte; "Wat ben ik waard?", berust op een denkfout. Het is een vraag, waarop niemand ooit antwoord kan krijgen. Hierdoor is het een funeste vraag voor ons gedachtenleven. Wij maken de vraag van de eigen waarde tot een levensprobleem, dat het eigenlijk nooit kan zijn. Zo iemand traint voortdurend op een minderwaardigheidsgevoel, wat hem verhindert om de grote lijnen van zijn leven te zien. Zijn gevoelens bewegen zich op het terrein van: "Als ik maar groter, knapper van uiterlijk, sterker, enz. was, dan zou mijn leven wel anders gaan". De gedachtenwereld van hen, die zijn zinnen met "ALS" begint, is die van de neuroticus en staat wel in scherpe tegenstelling tegenover Adler's: "EN TOCH". Een mens moet het nu eenmaal doen met het lichaam, dat hij bij zijn geboorte heeft meegekregen. En telkens weer zien we hoe mensen met aangeboren lichaamsgebreken zich tot zeer waardevolle mensen ontwikkelen (bv. de doofstomme en blinde Hellen Keller).

Als derde onderdeel van het gemeenschapsgevoel noem ik de verhouding tot ons milieu en ons werk. Daar kan men, als het milieu als ondragelijk wordt ondervonden, het werk geen voldoening geeft, dit veranderen door uit het milieu te gaan of ander werk te zoeken. Maar het is onjuist om milieu en werk als een chronisch obstakel te zien voor een goede levenshouding.

Men voelt zich dan object van milieu en werk en eigenlijk wil ieder mens toch als subject door het leven gaan en dan pas kan men zich in harmonie met het eigen bestaan voelen. De stelling van wijlen Ida Löwy: "Was hast DU dazu getan, damit die Sache besser wird?", geldt zowel voor ontevredenheid over de eigen, als over de omstandigheden van anderen.

Het vierde onderdeel van het gemeenschapsgevoel staat in verband met de onzekerheid van het leven. Het verlangen

naar zekerheid is het verlangen naar iets, wat niet bestaat en deze onzekerheid wordt vaak als een groot gemis gevoeld. Men hoort zo vaak de opmerking: "Als ik maar zeker wist, dat er nooit meer oorlog zal komen", "dat ik mijn kinderen groot zal zien". Het is zeer begrijpelijk, dat iemand zo'n opmerking maakt, maar het is typisch neurotisch, waar zekerheid voor geen mens bestaat. Het is de vraag, of wij gelukkiger zouden zijn, als deze zekerheid er was. Ik betwijfel dit zéér.

Misschien is de vijfde component voor ons mensen de moeilijkste. Wij komen praktisch allemaal in aanraking met ziekte en het is vaak heel moeilijk om hiertegen niet min of meer in opstand te komen. Zonder twijfel is het zeer lastig om ziekte en pijn te aanvaarden, om een Wij met deze toestand te verwerklijken. Maar we kennen de mensen toch, die dit kunnen. En de kans om spoediger te genezen is groter, hoe kleiner het protest is. En daarnaast staat als een nog moeilijker te aanvaarden probleem, dat van iedere ziekte de dood het gevolg kan zijn.

Och ja, wij weten dat alle leven onlosmakelijk verbonden is aan de dood, maar dat dit ook geldt voor onszelf, dat wij zelf hiermee geconfronteerd kunnen worden, zelfs zonder ziekte, dat is een kwestie, waarover zeer vele mensen maar liever niet denken.

Het feit van het aanvaarden van de eigen dood, is wel het moeilijkste vraagstuk waarvoor we in dit leven komen te staan. We hebben er de training in het gemeenschapsgevoel toe nodig gedurende ons gehele leven, om tegen dit feit "ja" te kunnen zeggen.

Een zesde facet van het gemeenschapsgevoel geldt alleen voor de verkelijk godsdienstige mens. Hij zal de dood beter aanvaarden, als hij gedurende zijn leven tot die gemeenschap met God is gekomen, als zijn leven voortdurend op God gericht is geweest, onverschillig of hij niet of wel tot een kerkgenootschap behoort en onverschillig tot welke kerk.

Wanneer we zo het gemeenschapsgevoel hebben ingedeeld in zes onderdelen, die voor ons dagelijks leven van het grootste gewicht zijn, maar die wij ons zo zelden scherp voor de geest halen bij een stil overdenken van onze eigen rang door ons bestaan, dan kunnen wij nog meer bewondering voelen voor Adler die dit gemeenschapsgevoel gebruikte als basis voor zijn leer.

Toen hij op 28 Mei 1937 plotseling op straat in Aberdeen ineenzakte en spoedig daarna overleed, is het laatste woord, dat van zijn lippen kwam "Kurt" geweest, de naam van zijn zoon.

Mogen wij hierin een symbool zien van de overdracht van zijn werk aan het volgende geslacht? En is dit symbolisch ook tot ons gericht, om mede mensen te helpen vormen tot echte medemensen?

J.A.D.

GEMENGDE BERICHTEN.

"..... zodanig gehinderd, dat de bestuurder van laatstgenoemde wagen had moeten remmen om het gevaar van een botsing te ontlopen".

"..... had met een auto gereden zonder in het bezit te zijn van een rijbewijs."

"..... van een uitrit achteruit de weg op gereden, juist toen een personenauto naderde."

Het aantal verkeersongelukken is een van de graadmeters van de zorgvuldigheid, waarmee de mensen elkaar tegemoet treden. Ook al benaderen we het probleem van de verkeersveiligheid door aandacht te schenken aan de toestand van de wegen, de betrouwbaarheid van de voertuigen, de kennis van de verkeersregels, de toegestane snelheid, de invloed van alcohol, vermoeidheid enz. dan nog moeten we erkennen, dat al deze factoren, die de verkeersveiligheid bepalen, binnen de invloedssfeer van de menselijke beslissing vallen. Passende technische en organisatorische maatregelen, individuele voorzichtigheid kunnen alleen verwacht worden waar eerbied voor het leven bestaat. Verkeersopvoeding heeft alleen zin als deel van totale opvoeding tot "Mitsmenschelijkheid".

Niet toevallig gebruiken we het woord verkeer ook in de ruimere zin voor alle situaties, waarin mensen met elkaar in contact komen. In beide betekenissen kunnen we ook van een verkeersprobleem spreken. Het is ook niet toevallig, dat bij de pogingen deze twee problemen op te lossen, dezelfde tegenstelling tot uiting komt. Overheersend is nog steeds de opvatting, dat met wetten, voorschriften, beloning, straf en overreding een bevredigend resultaat bereikt kan worden. Deze opvatting is gebaseerd op de overweging, dat de gewenning een belangrijke

rol speelt bij de bepaling van het menselijk gedrag. Meer en meer echter wint de overtuiging veld, dat dwang en propaganda maar beperkte resultaten geven. Onbewuste behoeften beïnvloeden de gewoontevorming zodanig, dat grote, individuele verschillen ontstaan, waardoor soms een gedragswijze ontstaat, die ver afwijkt van wat de gemeenschap propageert als het juiste gemiddelde.

Tijdelijke wensen kunnen bovendien binnen het gedragspatroon van de enkeling nog belangrijke afwijkingen veroorzaken. Waar deze behoeften en wensen vaak compensatie beogen van gevoelde tekorten, ontberingen, frustraties, enz. leiden ze even vaak tot activiteiten met een concurrerend, rancuneus, agressief karakter.

De vraag in hoeverre en hoe de behoeftevorming beïnvloedbaar is, wint in belangrijkheid ten koste van de vraag naar de methode van de gewoontevorming. We mogen verwachten, dat verkeersopvoeding in de beide genoemde betekenissen daardoor langzamerhand meer een kwestie van psychische hygiëne dan van opleiding en training zal blijken te zijn.

v. A.

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT.

Bij de opening van de bijeenkomst op 23 Februari j.l. gaf dr Ronge tot zijn groot leedwezen kennis van het overlijden van mevrouw Vinkenborg-Stuurman.

Met enkele woorden herdacht Dr Ronge de overledene, die vanaf het ontstaan van de werkgemeenschap een trouwe medewerkster is geweest.

Door alle aanwezigen werden enige ogenblikken van stilte in acht genomen, teneinde uitdrukking te geven aan hun gevoel van rouw.

Jaarvergadering 23 Februari 1957.

Het Jaarverslag en financieel verslag werden goedgekeurd, evenals de begroting 1957.

Mevrouw Heyligers-van der Sijp, die voor enige tijd in Argentinië verblijft, stelde zich als bestuurslid niet herkiesbaar.

Tot het bestuur traden als lid toe: mevrouw G.J. Winterde Graaf en de Heer H.W. von Sassen.

Voor de kascommissie stelden Mevr. W.I. Steiner-Veth en Mejuffrouw T.E. Dierdorp zich beschikbaar.

Mevrouw Steiner bedankte als secretaresse.

De secretariaats-werkzaamheden zullen vervuld worden door Mevrouw A. van Beest-Cocural, mejuffrouw L.C. van Dijk en Mevrouw J.M. Klompe-Gassée.

Het Internationale Congres 1957 zal plaats vinden van 12 t/m 18 Augustus in de Pietersberg te Oosterbeek.

Algemeen onderwerp: Psychohygiëne,

onderverdeeld in: filosofische achtergronden,
misdaad,
psychosomatiek.

Op de 7e dag zal een Adler-herdenking gehouden worden. De organisatie van het Congres is in handen van Mevrouw C.A. Brëas en de heren dr. Delhez en van Asperen.

Uit de leden en medewerkers kwamen enkele suggesties naar voren om de organisatie van de werkgemeenschap te vernieuwen.

De volgende punten kwamen hierbij ter sprake:

1e het bestuur is te groot;

2e er moeten jongere krachten aangetrokken worden;

3e medewerkers en leden buiten het bestuur hebben te weinig invloed;

4e de combinatie bestuur - wetenschappelijke commissie is minder gewenst.

Het bestuur wil zich nader hierover beraden. Er zal gestreefd worden naar een vernieuwing der organisatie, die zo mogelijk op de volgende jaarvergadering haar beslag zal krijgen.

Aan alle leden en medewerkers wordt verzocht critiek en suggesties aan het bestuur te zenden, waarna binnen enige tijd een commissie kan worden gevormd, die de plannen zal uitwerken.

De voorstellen van de Heer Bom, 1e om een bijeenkomst in den Haag te houden en 2e om de zaalhuur in de contributie op te nemen, zullen door het bestuur in overweging genomen worden.

Het voorstel tot contributieverhoging (f. 15.- p.p., f. 20.- voor echtparen, abonnementen inbegrepen), werd aangenomen.

Eveneens werd het voorstel van dit jaar examengeld van f. 10.- te vragen aangenomen.

Medegedeeld werd, dat de Heer H.W. von Sassen lid van de werkgemeenschap is geworden.

Adreswijzigingen:

Mevrouw Mr. J.E. Everts-Goddard is verhuisd naar
Zonnebloemlaan 8, Aerdenhout.

Mevrouw H. Hellema-de Vliegh is verhuisd naar
Lorentzkade 104, Haarlem.

Adressen van leden v.h. secretariaat:

Mevrouw A. van Beest-Cocural
Wessel Gansfortstraat 21, Amsterdam - W.
Telef.: 133348.

Mejuffrouw L.C. van Dijk,
Vossiusstraat 51 bel., Amsterdam - Z.
Telef.: 719742 (alleen 9-12, 14-17 u.)

Mevrouw I.M. Klompe-Gassée,
Cort v.d. Lindenstraat 5, Halfweg N.H.
Telef.: K 2907 - 960.

Penningmeesteresse:
Mevrouw C.A. Brëas,
Dorpsstraat 37, Lunteren.

Cursusorganisatie:
De Heer J. Vinkenborg,
de Genestetlaan 33, Bilthoven.
Telef. K 3402 - 2431.

De Heer Ir. Kist werd bereid gevonden, als tijdelijk plaats-
vervanger van Mevr. Heyligers op de cursusavonden aanwezig
te zijn.

Alle betalingen aan de Amsterdamse Bank, bijkantoor:
Van Woustraat, postgiro 53251, gemeente giro A.A.15, t.g.v.
de Ned. Werkgem. voor I.P.

SPROKKELHOUT.

..... Der Mensch ist nicht nur seiner selbst willen
auf der Welt, sondern vollendet sich durch die
Vollendung seiner Brüder.

Pestalozzi.

..... De hoogste vorm van volmaaktheid is zichzelf te zijn.

Montaigne.

..... Hoe ook het lot met kwelling u mag slaan,
Wees stil, gij maakt het erger, laat begaan;
Wie duwt de golven van de zee terug?
Het pogen zelf doet weer een golf ontstaan.

J.H. Leopold.

..... Als ons de morgen niet tot nieuwe vreugden wekt
en 's avonds geen lust tot hopen voor ons over-
blijft, - is het dan het aan- en uitkleden wel
waard?

Goethe.
